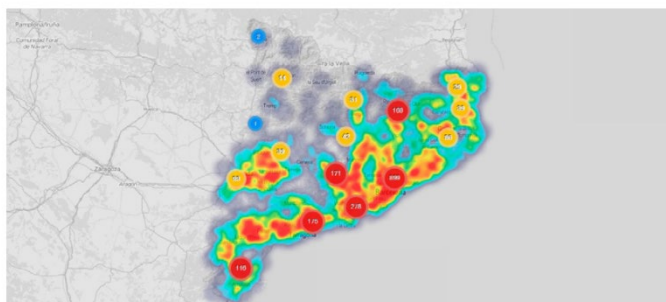

Enric Cobo Barri, cap del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals
Erola Simon Lleixà, directora de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya
Fina Solà Gasset, presidenta de la Secció d'Arxius de l'Esport del Consell Internacional d'Arxius (ICA/SPO)

La *Guia de suport als arxius de les entitats esportives de Catalunya* vol ser una eina de suport als clubs i federacions esportives per tal que els fons documentals que genera aquest sector rebin un primer tractament bàsic tan adequat com sigui possible per part del personal que hi treballa o que pren part activa en la seva gestió i funcionament i, d'aquesta manera, s'eviti la pèrdua de

Imatge 1. Mapa de densitat dels clubs esportius catalans de més de 40 anys d'antiguitat. Font: enquesta elaborada pel Servei de Coordinació General d'Arxius de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura, 2018. Enric Cobo Barri i Anna Moli Seriola.

documents i/o d'informació, ja que la majoria d'aquestes entitats són organitzacions de mida petita o mitjana i sense ànim de lucre. En cap cas aquest protocol no pretén substituir la tasca d'un arxiver professional. És a dir, aquesta guia vol ser una referència per a professionals i entitats esportives que permeti traçar un itinerari coordinat per al tractament dels

fons documentals, assegurar-ne la conservació i aportar unes pautes bàsiques per gestionar els fons documentals. Al nostre país hi ha prop de 600.000 llicències esportives, 72 federacions d'esports i més de 9.000 clubs esportius, dels quals gairebé 3.000 tenen més de 40 anys d'història. Aquesta notable vitalitat associativa i la seva inserció en el teixit social del país evidencien l'interès i la necessitat de garantir-ne la gestió adequada i la pervivència de la memòria històrica.

Des del punt de vista organitzatiu, Catalunya disposa d'un arxiu nacional, d'una xarxa d'arxius comarcals i d'arxius municipals que, escampats pel territori, constitueixen la referència arxivística de cada indret i l'organisme on es pot acudir en cas de dubte. També, les diputacions territorials tenen línies de suport als municipis en matèria d'arxius i gestió documental. Per tant, aquesta guia vol promoure, també, l'ingrés a l'arxiu públic més proper d'aquella documentació que ja no sigui d'ús quotidià per tal de garantir la preservació dels fons esportius, l'accés a la informació que contenen i la seva difusió, així com el coneixement de la història de les entitats. En aquesta línia —i és una acció habitual en el marc dels arxius— hi ha fórmules d'ingrés de fons als arxius públics que no comporten cap pèrdua de propietat ni de titularitat del fons i que garanteixen un destí segur per a aquesta part del nostre patrimoni documental. És a dir, es cedeixen els fons, però la titularitat queda sempre en mans de l'entitat esportiva. Així queda reflectit en l'enquesta elaborada pel Departament de Cultura, a finals del 2017, sobre fons de l'esport dipositats als arxius. Dels arxius que van respondre, especialment arxius municipals, comarcals, nacional, de diputacions i universitaris, es va detectar que gestionaven més de 400 fons relacionats amb l'esport.

La *Guia de suport als arxius de les entitats esportives de Catalunya* és una publicació del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb la Secció d'Arxius de l'Esport del Consell Internacional d'Arxius que vol donar als clubs, les entitats i les federacions les eines metodològiques necessàries per poder emprendre una gestió adequada dels seus arxius; s'ha plantejat una estructura clara i un llenguatge entenedor, de manera que puguin emprendre amb garanties d'èxit una acció continuada i sistemàtica d'organització del seu arxiu i dels seus fons documentals. Altrament, la guia també aporta criteris pels quals un club o una federació pot decidir dipositar el seu fons documental a un arxiu públic sense perdre'n la titularitat.

En aquest sentit, la guia presenta una estructura que vol explicar què és i per a què serveix un arxiu, fer una descripció breu del marc legal i normatiu, aportar recomanacions per a una gestió correcta dels fons i documents, relacionar les principals accions i línies de suport que ofereixen les administracions i els arxius públics, i aportar referències de terminologia tècnica bàsica, normatives i bibliografia.

En l'apartat de gestió de fons i documents s'explica que en el moment d'organitzar un arxiu cal posar una atenció especial a alguns principis de l'arxivística que ajuden a dur a terme un tractament d'acord amb les convencions metodològiques comunament acceptades en l'àmbit internacional. En aquesta línia es defineixen conceptes bàsics com poden ser *fons* o *documents*, *sèries documentals*, *expedients*, *cicle de vida*, etc. Una vegada s'han fixat els conceptes bàsics, la guia detalla els processos i instruments tècnics i la seva aplicació pràctica durant el cicle de vida dels documents, tant en suport de paper com digital. En conseqüència, el tractament a partir dels processos i els instruments s'allarga durant tot el cicle de vida, és a dir, des de la producció dels documents o expedients fins a la seva eliminació o tramesa a l'arxiu definitiu per a la conservació permanent.

La seqüència normalment és lineal, però té alguna variant, com en el cas del procés d'avaluació documental, que pot ser previ a la classificació, i fins i tot a la creació/captura, si es disposa de la informació necessària respecte a la sèrie documental.

El procediment s'inicia amb la creació o captura del document, ja que s'incorpora automàticament procedent d'una altra font. Aquesta acció significa l'inici de l'expedient, el qual s'anirà elaborant mitjançant l'aportació continua d'altres documents fins a la seva finalització. En aquest moment, cal registrar-lo generant una descripció breu i bàsica. A partir d'aquesta gestió aplicarem pràctiques arxivístiques que requereixen tant coneixements específics com eines —arxivístiques i tecnològiques— per a una gestió correcta. La guia presenta alguns models de quadre de classificació, bases de dades per a la gestió dels fons o criteris per a la digitalització de documents que són útils a l'hora d'aplicar el tractament documental.

Finalment, la guia presenta algunes accions i línies de suport en matèria d'arxius impulsades per les diferents administracions i arxius. Es

relacionen aquelles amb més rellevància, sigui pel seu nivell competencial (com seria el cas del Departament de Cultura o les diputacions en la seva funció de suport a l'Administració local) o pel fet que són arxius que gestionen fons documentals del món de l'esport (com poden ser els arxius municipals, comarcals, universitaris, de diputacions, nacional o d'altres centres patrimonials com biblioteques, museus i altres, que tenen dipositats fons de l'esport o relacionats amb aquests).

L'organització adequada de l'arxiu comporta nombrosos beneficis per a una entitat esportiva. En primer lloc, la dota de seguretat jurídica per a la defensa, si escau, dels seus interessos davant de tercers. També constitueix un factor d'eficàcia i eficiència, ja que suposa recuperar la informació de manera fiable i en un breu espai de temps. I, especialment, serveix per protegir els interessos de l'entitat, dels seus treballadors i socis o de les parts interessades per complir els mandats de la llei de transparència i accés a la informació, i garantir la protecció de les dades personals de les persones que participen en les activitats de l'entitat.

En darrer terme, una gestió correcta de la documentació produïda per l'entitat permet consolidar un patrimoni documental que esdevé un factor d'identitat i de cohesió com a font d'informació precisa sobre la trajectòria de l'organisme.